

Προσδοκίες και όρια της αναδιαπραγματεύσεως

ΑΡΧΕΙΟ ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ 01.07.2012

Η σύνθεση της νέας κυβέρνησης δεν μας γεμίζει αισιοδοξία ότι μπορεί να αποτελέσει κυβέρνηση «εθνικής σωτηρίας». Απουσιάζουν σχεδόν τελείως οι τεχνοκράτες, πολλά στελέχη δεν έχουν προηγούμενη κυβερνητική εμπειρία, ενώ πολιτικοί γνωστοί για τις πελατειακές τους πρακτικές κατέχουν θέσεις-κλειδιά. Οι «πρωτοκλασάτοι» του ΠΑΣΟΚ απουσιάζουν, όπως επίσης και οι αρχηγοί του ΠΑΣΟΚ και της ΔΗΜΑΡ, οι οποίοι θα έπρεπε κανονικά να είναι αντιπρόεδροι της κυβέρνησης.

Το κείμενο της συμφωνίας των τριών κομμάτων επισημαίνει ότι στόχος της κυβέρνησης είναι «να αντιμετωπίσει την κρίση, να ανοίξει τον δρόμο της ανάπτυξης και να αναθεωρήσει όρους του Μνημονίου χωρίς να θέσει σε κίνδυνο την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας». Θα τα κάνει όλα αυτά «χωρίς να αμφισβητήσει τους αυτονόητους στόχους μηδενισμού του δημοσιονομικού ελλείμματος, ελέγχου του χρέους και εφαρμογής των διαρθρωτικών αλλαγών που έχει ανάγκη η χώρα». Ως προς το Μνημόνιο, η συμφωνία προβλέπει παράταση του χρόνου δημοσιονομικής προσαρμογής κατά τουλάχιστον δύο χρόνια, «για τη στήριξη της ζήτησης, της ανάπτυξης και της απασχόλησης». Ο μηδενισμός του ελλείμματος θα επιτευχθεί χωρίς απολύσεις ή οριζόντιες περικοπές, αλλά με την περιστολή της σπατάλης, της διαφθοράς και της φοροδιαφυγής. Μια σειρά από μέτρα θα αυξήσουν όμως το έλλειμμα: επαναφορά χαμηλών συντάξεων στα επίπεδα του 2009, αποκατάσταση πολυτέκνων, επέκταση επιδόματος ανεργίας, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων φορολογικών υποχρεώσεων, σταδιακή αύξηση του αφορολόγητου ορίου κ.λπ. Η συμφωνία προβλέπει επίσης κατάργηση των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας που θεσμοθετήθηκαν από την κυβέρνηση Παπαδήμου (την οποία στήριζαν Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ), συμπεριλαμβανομένης της μείωσης του κατώτατου ημερομίσθιου κατά 22% στα επίπεδα Ισπανίας και Πορτογαλίας.

Με εξαίρεση κάποια παράταση του χρόνου δημοσιονομικής προσαρμογής (που είχε ήδη παραταθεί με το δεύτερο πακέτο διάσωσης που εγκρίθηκε μόλις τον περασμένο Μάρτιο) λόγω βαθύτερης από την αναμενόμενη ύφεσης, η πιθανότητα να δεχθεί η τρόικα αυτό το διαπραγματευτικό πλαίσιο είναι μηδενική. Ορθώς, επομένως, η κυβέρνηση υπαναχωρεί, αντιλαμβανόμενη ότι η παράταση της προσαρμογής είναι η μόνη «ώριμη διεκδίκηση». Πέρα από το γεγονός ότι τα «ισοδύναμα μέτρα» που θα εξισορροπήσουν τις πρόσθετες δαπάνες ή απώλειες εσόδων δεν εξειδικεύονται, είναι αδύνατον να μειωθούν οι δαπάνες κατά 11,5 δισ. ευρώ έστω σε μία τριετία, αντί για τη διετία που προβλέπει το Μνημόνιο, χωρίς απολύσεις στο Δημόσιο και περικοπές μισθών στις προνομιούχους ΔΕΚΟ. Ορθώς, επομένως, η κυβέρνηση υπαναχωρεί, αντιλαμβανόμενη ότι η παράταση της προσαρμογής είναι η μόνη «ώριμη διεκδίκηση». Το πρόσφατο σημείωμα του ΔΝΤ που δόθηκε στη δημοσιότητα επισημαίνει ότι, ενώ η κυβέρνηση νομοθετούσε κανόνες για μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων, έκανε αθρόες προσλήψεις, κι ενώ ψήφιζε τον «Καλλικράτη» για να γίνουν συνενώσεις των δήμων και να εξοικονομηθεί 1,5 δισ. ευρώ, το προσωπικό των ΟΤΑ αυξήθηκε κατά 4.594 το 2011. Το αποτέλεσμα ήταν το μόνιμο προσωπικό της Γενικής Κυβέρνησης να μείνει αμετάβλητο το 2010 και να μειωθεί μόνο κατά 3,5%, στις 668.035 το 2011, παραβιάστηκε δηλαδή κατάφωρα ο κανόνας

«1 προς 5». Αντί για 8.000 προσλήψεις που προέβλεπε ο κανόνας για το 2011 τελικώς έγιναν 13.613.

Αυτό όμως στο οποίο σίγουρα δεν θα συναινέσει η τρόικα -που έχει την εύλογη επιθυμία να πάρει πίσω τα λεφτά που μας δανείζει- είναι στην πρόθεση της κυβέρνησης να ανατρέψει τις σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας που εξασφαλίζουν την εσωτερική υποτίμηση και συμβάλλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Το πρόβλημα είναι ότι τα τρία κόμματα που κυβερνούν συμφώνησαν να διατηρήσουν τα κεκτημένα και όχι να συζητήσουν με την τρόικα πώς θα προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις, προστατεύοντας τους πιο αδύναμους. Το «μείγμα πολιτικής» που προτίμησε η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ στην προσπάθειά της να προστατεύσει τις συντεχνίες και τα συνδικάτα του ευρύτερου δημόσιου τομέα οδήγησε σε μαπαράζ φορολογίας και οριζόντιες περικοπές σε μισθούς και συντάξεις. Ταυτόχρονα, άφησε απλήρωτες υποχρεώσεις ύψους 7 δισ. ευρώ προς τους προμηθευτές του Δημοσίου και τους εξαγωγείς, εντείνοντας έτσι την πιστωτική ασφυξία και αυξάνοντας την ανεργία. Δεν είδαμε να κλείνει κανένας από τους δεκάδες άχρηστους οργανισμούς του Δημοσίου ή ζημιογόνους κρατικές επιχειρήσεις και να απολύονται οι υπεράριθμοι, ούτε όμως και η σημερινή κυβέρνηση δείχνει διάθεση για κάτι τέτοιο. Η κυβέρνηση στην ουσία ζητάει να διατηρηθούν τόσο τα κεκτημένα όσο και η χρηματοδότηση.

Αυτό που πρέπει να γίνει αντιληπτό είναι ότι στηρίζοντας τη ζήτηση δεν στηρίζεται η ανάπτυξη, διότι η ζήτηση ικανοποιείται από εισαγωγές όσο η οικονομία παραμένει μη ανταγωνιστική. Πέρυσι, την τέταρτη συνεχή χρονιά ύφεσης, είχαμε έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών 21 δισ. ευρώ, ή 10% του ΑΕΠ, πράγμα που δείχνει ξεκάθαρα την έλλειψη ανταγωνιστικότητας. Αυτό που πρέπει να ενισχύσουμε είναι η προσφορά αγαθών και υπηρεσιών, όχι η ζήτηση. Η κρίση δεν αντιμετωπίζεται ούτε με περισσότερα δάνεια ούτε με περισσότερη κατανάλωση (το λεγόμενο «άλλο μείγμα» με τόνωση της αγοράς), όπως πρεσβεύουν τα περισσότερα κόμματα και ΜΜΕ. Προέχει η ανάκτηση της εμπιστοσύνης των εταίρων μας και των αγορών ότι θα κάνουμε τα πάντα για να παραμείνουμε στην Ευρωζώνη, ώστε να προχωρήσουν οι ιδιωτικοποιήσεις, να ανακάμψουν οι επενδύσεις και να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας. Η πλειοψηφία της κοινής γνώμης στις τέσσερις μεγαλύτερες χώρες της Ευρωζώνης θεωρεί ότι η Ελλάδα πρέπει να φύγει από την Ευρωζώνη και ότι τα εκατοντάδες δισεκατομμύρια που μας δάνεισαν μέχρι τώρα είναι χαμένα λεφτά. Αυτή την εικόνα είναι επείγον να αντιστρέψουμε και δεν θα την αντιστρέψουμε αν υποσχόμαστε πράγματα που εν συνεχεία δεν τηρούμε.

* Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι σύμβουλος επενδύσεων E.F. Consulting και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της Δράσης.